

Beleid Sociale veiligheid

werkveld	datum	Bespreking DP	Instemming/advies GMR	Goedkeuring RvT	Vastgesteld CvB
HRM	2019				

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Visie	3
2	Zorgplicht voor de school	4
2.1	Beleid Sociale Veiligheid	4
2.2	Verplichtingen	4
2.2.1	Beleggen van taken	4
3	Monitoring Sociale veiligheid en welbevinden van leerlingen	5
3.1	Monitoring	5
3.2	Inspectietoezicht	5
4.	Beleid Sociale Veiligheid STEV	6
4.1	Schoolveiligheidsplan	6
4.2	Veiligheidscoördinator	6
4.3	Verklaring Omtrent het Gedrag	7
5.	Gedragsregels, protocollen en handelen	8

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Vanuit verschillende invalshoeken (wetgeving, CAO, eigen beleid) wordt er van scholen verwacht zorg te dragen voor veiligheid op school. Volgens de Arbeidsomstandighedenwet is elke school in Nederland verplicht om beleid te voeren op het terrein van agressie en geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten op het werk. De CAO PO schrijft daarnaast beleid voor ten aanzien van seksuele intimidatie, agressie en geweld en ook racisme voor (CAO PO artikel 11.5 lid 2 sub b). In de CAO is, als onderdeel van het Statuut Sociaal Beleid, opgenomen dat iedere school een veiligheidsplan moet hebben dat is ingebed in het algemene arbobeleid.

Daarnaast is artikel 4c van de Wet op het primair onderwijs (WPO) van kracht die zich specifiek uitspreekt over enkele maatregelen met betrekking tot de Sociale Veiligheid op school.

Vanaf 1 augustus 2015 is iedere school in Nederland bij wet verplicht de sociale veiligheid op school te borgen middels een *levend* document. De PO-raad heeft hiervoor via het Digitaal veiligheidsplan een handreiking opgesteld. Daarnaast zijn er diverse websites omtrent dit onderwerp.

STEV heeft al deze zaken bij elkaar gezet in een integraal document. Dit document geeft het kader weer dat elke STEV-school gebruikt om het schoolbeleid verder vorm te geven. Het digitaal veiligheidsplan van de PO-raad kan als checklist door de school worden gebruikt (<https://digitaalveiligheidsplan.nl/stev>).

1.2 Visie

Ons onderwijs gaat uit van de kracht van de maatschappelijke realiteit, waarbij we de diversiteit van onze leerlingen en hun ouders omarmen. Door zowel de verschillen als de overeenkomsten tussen mensen en culturen te erkennen en in te zetten, creëren we een rijke leeromgeving, waar onze kinderen van en met elkaar in een mini-maatschappij leren samenleven. Immers, leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en – vaardigheden op. School is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grens overstijgend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

Bij STEV zijn we overtuigd van het belang om kinderen een veilige basis te bieden. Dit zien wij als fundament voor kinderen om niet alleen tot goede leerresultaten te komen maar ook om zich te kunnen ontwikkelen tot evenwichtige en verantwoordelijke wereldburgers.

2. ZORGPLICHT VOOR DE SCHOOL

De wet “Veiligheid op school” (wet van 4 juni 2015) wil bereiken dat schoolbesturen actief beleid voeren en dat beleid monitoren gericht op de bevordering van sociale veiligheid. Daarnaast is de wet erop gericht dat scholen pesten structureel aanpakken. Door continue aandacht te hebben voor de sociale veiligheid op school, wordt bereikt dat minder kinderen gepest worden en dat leerlingen zich prettig voelen op school. Dat komt de leerprestaties ten goede. Daarbij is het doel dat de school een plek is en blijft waar kinderen veilig kunnen leren, waar ouders hun kinderen met een gerust hart naartoe sturen en waar personeel graag werkt.

2.1 Beleid Sociale veiligheid

Vanuit het gemeenschappelijke belang om te zorgen voor een sociaal veilige school voor alle leerlingen, voeren de scholen binnen een kader een sociale veiligheidsbeleid. Het gaat dan ten eerste om beleid dat met de betrokkenen (leraren, leerlingen, medezeggenschap) binnen de school wordt vorm gegeven. Daarnaast betreft dit een samenhangende set van maatregelen zowel gericht op preventie als op het afhandelen van incidenten, ingebed in het pedagogisch beleid van de school. Dit beleid is stevig verankerd in de dagelijkse praktijk van de school. Wanneer na onderzoek of signalen blijkt dat de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen vraagt om bijstelling van het beleid, dan onderneemt de school hiertoe actie. Scholen zijn vrij om in het kader van sociale veiligheid (inclusief anti-pestgedrag) te kiezen voor één specifiek programma of om een goede combinatie te maken van (eigen) aanpakken, methodes en interventies die zich richten op een effectieve schoolbrede aanpak.

2.2 Verplichtingen

De wet “Veiligheid op school” regelt de verantwoordelijkheid van schoolbesturen om zorg te dragen voor een sociaal veilige omgeving (inclusief anti-pestgedrag) voor al haar leerlingen.

De wet schrijft voor dat het bevoegd gezag zorg draagt voor de veiligheid op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

1. Beleid met betrekking tot de veiligheid voert;
2. De veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft;
3. Er zorg voor draagt dat er een medewerker is met specifieke taken (zie 2.2.1).

STEV spant zich in dit kader maximaal in. Echter, ondanks de inspanning is de maatschappelijke realiteit weerbarstig en kan STEV en/of de school niet altijd voorkomen dat er een gevoel van onveiligheid ontstaat. Hoe dan ook zijn wij aanspreekbaar op én verantwoorden we ons over ons sociale veiligheidsbeleid. Vanuit de gedachte: ‘It takes a village to raise a child’ neemt STEV haar aan de scholen en stichting verwante stakeholders en ketenpartners serieus. Het is daarom belangrijk dat de school ketenpartners actief betreft bij de vorming en uitvoering van het beleid.

2.2.1 Beleggen van taken

Het is belangrijk dat het veiligheidsbeleid (inclusief anti-pestbeleid) in een school structureel wordt vormgegeven en actief wordt uitgedragen door alle STEV-medewerkers. Voor ouders en leerlingen is het van belang dat ze een laagdrempelig aanspreekpunt hebben binnen de school, wanneer er sprake is van een onveilige situatie of een waarin gepest wordt. In dit kader is er op iedere school een medewerker met de navolgende taken:

1. die het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school coördineert en
2. die fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Op de scholen binnen STEV is ervoor gekozen deze taken neer te leggen bij de **intern begeleider**.

3. MONITORING SOCIALE VEILIGHEID EN WELBEVINDEN VAN LEERLINGEN

3.1 Monitoring

Om een effectief beleid in het kader van sociale veiligheid te voeren monitoren wij de feitelijke veiligheid, de ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen. Op dit moment gebruiken nog niet alle STEV scholen hetzelfde instrument om de veiligheidssituatie op school te meten. Op 3 scholen na gebruiken de scholen hiervoor “ZIEN”. Dit instrument geeft de school inzicht in een aantal zaken.

- Hoe ervaren leerlingen de sociale en fysieke veiligheid op school?
- Hebben leerlingen te maken met aantasting van de sociale en fysieke veiligheid (zoals door pesten (inclusief pesten via social media), geweld, discriminatie e.d.)?
- Hoe is het gesteld met het welbevinden van leerlingen op school?

ZIEN is onderdeel van Parnassys. Dit instrument voldoet aan de door de inspectie gestelde eisen en levert betrouwbare gegevens en een representatief beeld op van de veiligheidsbeleving onder de leerlingen.

Jaarlijks wordt een leerlingen enquête uitgezet onder een representatief deel van de leerlingen. Elke 2 tot 3 jaar wordt er een enquête voor ouders uitgezet. Op grond van de uitkomsten evalueert de school het gevoerde beleid rondom sociale veiligheid en stelt dit waar nodig bij. Op basis van dit veiligheidsbeeld zet de school gericht beleid in om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid te bevorderen. Dit wordt tevens met het bestuur besproken en geëvalueerd (zie ook het integraal kwaliteitsstelsel). STEV draagt er zorg voor dat de monitorgegevens voor de inspectie toegankelijk zijn en aan de inspectie beschikbaar worden gesteld.

3.1 Inspectietoezicht

Naast de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het veiligheidsbeleid van de STEV scholen, is de sociale veiligheid een regulier onderdeel van het toezicht van de onderwijsinspectie. Het inspectietoezicht is mede gericht op signalering en het voorkomen van risico's. Meer toezicht waar sprake is van signalen, risico's en problemen; minder toezicht waar die er niet zijn. De inspectie ziet erop toe dat scholen deze verantwoordelijkheid invullen en effect sorteren. De inspectie heeft daartoe toegang tot de monitorgegevens van de school, en ziet erop toe dat scholen op basis daarvan zo nodig vroegtijdig maatregelen tot verbetering treffen. De inspectie komt in actie als blijkt dat de school de sociale veiligheid niet of onvoldoende monitort. Hetzelfde geldt als de school geen passende maatregelen treft naar aanleiding van gebleken risico's. In beide gevallen vraagt de inspectie het bestuur om aanvullende informatie. Blijft verbetering uit, dan kan de inspectie een nader onderzoek uitvoeren. Met het oog op beperking van de toezichtlast voor scholen en inspectie, sluit de inspectie waar mogelijk aan bij gegevens die scholen in het kader van hun veiligheidsbeleid verzamelen. Het inspectietoezicht is aanvullend op de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

4. BELEID SOCIALE VEILIGHEID STEV

STEV hanteert het sociaal veiligheidsbeleid zoals vastgelegd in dit document. Het beleid Sociale veiligheid maakt onderdeel uit van het integraal kwaliteitsstelsel en is tevens onderdeel van het arbobeleid van STEV. De Arbowet geeft richting aan beleid en arbeidsomstandigheden die daaraan voldoen. Werkgever en werknemer zijn beiden verantwoordelijk voor die gezonde en veilige werkplek. Passende arbeidsomstandigheden zijn belangrijke voorwaarden voor gezond en veilig werken. Medewerkers moeten hun werk kunnen doen zonder lichamelijke of geestelijke problemen op te lopen. De werkgever zorgt voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. Van de werknemer wordt verwacht dat hij/zij meewerkt aan het op een veilige manier benutten van deze omstandigheden en op een veilige manier zijn werkzaamheden verricht. STEV gebruikt onder andere de [Arbocatalogus PO](#) en [Arbomeester](#) om het arbobeleid vorm te geven.

4.1 Schoolveiligheidsplan

Scholen zijn verplicht om veiligheidsbeleid uit te werken in een plan en dit op te nemen in de schoolgids. Het schoolveiligheidsplan heeft vooral betrekking op de thema's agressie, geweld, seksuele intimidatie en discriminatie. De school stelt het plan samen met de MR op. De MR heeft instemmingsrecht. De schoolveiligheidsplannen bevatten:

- preventieve maatregelen, schoolregels en sancties bij overtreding
- procedures bij incidenten en registratie van incidenten
- afspraken over opvang van slachtoffers en aangifte bij misdrijven
- afspraken over de aanstelling van een functionaris, bijvoorbeeld een coördinator veiligheid of intermediair agressie & geweld en scholing van personeel
- vanuit het formele toezicht kader (Onderwijsinspectie) zijn de volgende thema's van belang: Is er inzicht in de aard en omvang van onveiligheidsincidenten?
- Is er inzicht in de veiligheidsbeleving bij personeel en leerlingen?
- Heeft de school een preventief en curatief veiligheidsbeleid?

Omdat veiligheid een belangrijk thema in de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is, komen bovenstaande onderwerpen ook terug in het plan van aanpak (zie ook Arbowet).

STEV maakt gebruik van het [Digitale Veiligheidsplan](#) van Stichting School & Veiligheid. Het Digitaal Veiligheidsplan, dat jaarlijks moet worden ingevuld, helpt ons bij het updaten van het veiligheidsbeleid. Het instrument maakt ons bewust van aandachtspunten met betrekking tot de sociale veiligheid binnen de school. Daarnaast helpt het bij het opstellen van een schoolveiligheidsplan. Van belang is dat het veiligheidsbeleid daadwerkelijk 'landt' in de organisatie. Alleen dan kan iedereen in het onderwijs zich veilig voelen en optimaal leren en werken.

4.2 Preventiemedewerker en veiligheidscoördinator

Voor doelmatig aandacht voor een veilige leeromgeving is het belangrijk om de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (tvb's) goed te regelen.

We onderscheiden in de tvb's bij schoolveiligheid de fysieke veiligheid (Arbo-aspecten, gebouw, brandveiligheid, ontruimingsoefening, bewegingsonderwijs, apparatuur) en de tvb's betreffende de sociale veiligheid. Voor wat betreft de fysieke veiligheid is dit de **preventiemedewerker**. In de praktijk wordt deze functie binnen STEV op schoolniveau ingevuld door de schoolleider en / of conciërge. Bovenschools is er arbo-coördinator die tevens is aangesteld als preventiemedewerker. Dit is de beleidsmedewerker Personeelszaken.

Het dagelijks managen van veiligheid omvat uiteenlopende taken en activiteiten. Om dat zo doelmatig mogelijk te doen is een **veiligheidscoördinator** benoemd. De veiligheidscoördinator speelt vanuit zijn/haar functie en werkzaamheden een belangrijke rol in de advisering rond het veiligheidsbeleid en levert zo een belangrijke bijdrage aan het continueren van het veiligheidsbeleid in de school. De taken van de veiligheidscoördinator liggen op het gebied van de sociale veiligheid. Deze houden onder andere in:

- Het organiseren van inspecties;
- Het opstellen van een veiligheidsplan en -verslag;
- Inventariseren van de veiligheidsbeleving binnen de school;
- Maken van een stappenplan voor (sociale) veiligheid;
- Opstellen en naleven van regels voor het sociale verkeer op school;
- Terugdringen van agressie en pesten op school;
- Afsluiten van veiligheidsconvenanten;

- Het voeren van incidentenregistratie.

De veiligheidscoördinator is lid van het onderwijzend personeel en beschikt over ambulante tijd om de werkzaamheden als taak uit te voeren. De veiligheidscoördinator is het centrale aanspreekpunt voor deelnemers, teamleden, ouders en externe partijen voor sociale veiligheid. Hij/zij is de bewaker van de uitvoering van veiligheidsbeleid in de school. In de praktijk is dit vaak de schoolleider, tenzij er op schoolniveau andere afspraken m.b.t. deze taakverdeling worden afgesproken.

Om regels en afspraken levend te houden, worden alle betrokkenen en stakeholder geïnformeerd over de noodzakelijke regels. Daarvoor maakt de school gebruik van de schoolgids, de website, team overleggen, ouderavonden en eventueel posters. Voor het afstemmen, aanscherpen en bijstellen van gemaakte afspraken is het van belang om regelmatig deze zaken te bespreken. Bij STEV werken we continu aan het verbeteren van onze professionele cultuur (zie ook het kwaliteitsstelsel).

4.3 Verklaring Omtrent het Gedrag

Om veiligheid voor de leerlingen te verhogen en te waarborgen, vereisen wij, mede op grond van de Wet op het Primair Onderwijs, vóór benoeming van nieuw onderwijspersoneel een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Hieruit blijkt of er belemmeringen zijn om in een onderwijsfunctie aan de slag te gaan. De VOG blijft 6 maanden geldig. Indien de VOG ouder is dan 6 maanden op het moment van benoeming, dient een nieuw exemplaar te worden aangevraagd.

De VOG moet aangevraagd worden door iedereen die bij STEV in dienst komt maar ook door vrijwilligers (zoals pleinwachten), TSO medewerkers, stagiaires etc. Kortom iedereen die binnen de school werkzaam is en in contact komt met kinderen.

5. GEDRAGSREGELS, PROTOCOLLEN EN HANDELEN

In het onderwijs zijn regels de normaalste zaak van de wereld. Vanaf dag 1 leren onze leerlingen om hun jas aan de kapstok te hangen, te lopen in de gang, elkaar ruimte te geven in de klas, etc. Net als in het verkeer zorgen deze regels ervoor dat leerlingen en medewerkers op school samen kunnen leren en werken. Regels vormen enerzijds een leidraad voor gedrag, anderzijds vormen ze een toetssteen bij overtredingen. Het opstellen van regels vormt een onderdeel van het beleid “Sociale veiligheid”.

De kracht van gedragsregels schuilt in het feit dat er draagvlak is van alle betrokkenen en stakeholders. Door samen na te denken en besluiten te nemen over de (schooleigen) (gedrags)regels ontstaat er een breed gedragen beleid. En, hoe breder gedragen, hoe groter het draagvlak, hoe effectiever de regels. Regels zijn daarmee ook een uiting van de gewenste / professionele (school)cultuur.

STEV heeft de volgende gedragsregels en protocollen als onderdeel van het beleid Sociale veiligheid:

- Kwaliteitskaart Klachtenregeling
- Kwaliteitskaart Taken en bevoegdheden contactpersonen klachten
- Kwaliteitskaart Crises communicatie
- Kwaliteitskaart Toelating / weigering / verwijdering leerlingen
- Kwaliteitskaart Stappenplan toelating / weigering / verwijdering leerlingen
- Kwaliteitskaart Social media
- Kwaliteitskaart Pers en Media
- Beleid ongewenste omgangsvormen
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Privacy reglement STEV